

REVISTA MUSICAL CATALANA web

30-1-2019

Per Martí Sancliment

CONCERTS

Rituals. Fronteres espirituals

CICLE COR DE CAMBRA / ONCA AL PALAU. Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana. Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra. Gerard Claret, concertino. Dir.: Xavier Puig. Obres de: J. S. Bach, Ph. Glass i A. Pärt. **PALAU DE LA MÚSICA. 27 DE GENER DE 2019.**

El ritual és una ficció, una realitat intersubjectiva que pren significat en la creença de la comunitat o l'individu, i el món és ple de rituals. Un concert al Palau de la Música és també un ritual, un ritual que ens demana generalment una actitud particular, unes etiquetes socials associades, ocupar uns espais determinats, executar unes funcions concretes i correspondre-hi amb una resposta adient, l'aplaudiment més o menys apassionat. La música, entretant, s'escolta. En el cas de la música d'Arvo Pärt, però, aquesta ens interpel·la a habitar-la per comprendre-la, a viure-hi dins, com en el cas també de la música de Bach; no en tenen prou de fer-nos asseure i ser escoltades.

Però una mica més enllà, també en la música de Philip Glass intervé l'aparició d'un diàleg íntim i personal que reclama la nostra atenció. Glass, Pärt i Bach elaboren a través de la música un discurs metafísic, teixeixen el llenguatge amb què l'home es qüestiona a si mateix i es relaciona amb allò que considera que

hi ha més enllà, sigui Déu o una esfera espiritual. Escoltar la música d'aquests compositors vol dir creuar les seves fronteres espirituals i habitar al seu particular llenguatge.

© Antoni Bofill

La primera obra que es va interpretar, com una embranzida inicial i que contrastaria quant a *tempi* amb la resta del concert va ser l'obertura de *La belle et la bête* de Philip Glass (1937), compositor resident al Palau de la Música aquesta temporada, en la versió per a cordes. Una obra composta el 1946 per servir de banda sonora a la pel·lícula homònima de Jean Cocteau. De fet, de tota l'obra glassiana, que vacil·la entre el minimalisme moderat i el seu particular estil repetitiu però amable, aquesta composició s'enquadra en les darreres, essent una de les composicions més accessibles en llenguatge. L'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra, que té Gerard Claret com a director titular, interpretà l'obertura amb un gaudi significant –o com a mínim així ho varen simular– i una execució rica en contrastos i conscient de la precisió que aquesta partitura demana, tot orientat a dotar-la de sentit discursiu.

Acte seguit, i després d'unes paraules de presentació del director, Xavier Puig, el qual introduí el públic en la lògica del programa fent referència a l'interès per tres compositors que cercaren fórmules compositives i d'inspiració en els orígens (cant gregorià, monodia, corals luterans, mantres budistes...) i també en la variació (fos a través de la repetició de frases musicals que evolucionen harmònicament, en el cas de Glass i Pärt essencialment, o a través del material

original que utilitza Bach i que adapta per a la composició de les seves àries i corals), el concert continuà amb la *Cantata BWV 4, Christ lag in Todesbanden* de Johann Sebastian Bach (1685-1750).

Cal destacar molt especialment l'execució acurada i precisa a càrrec del Cor de Cambra del Palau de la Música, sobretot pel que fa als tenors, que al tercer verset –“*Jesus Christus Gottes Sohn*”– feren gala d'una tècnica impecable, a més d'un so homogeni i una pronúncia clara. Més desigual va ser en alguns casos el balanç entre l'orquestra i el conjunt coral, un apunt probablement anecdòtic que no va restar interès al global de la interpretació. L'execució de l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra es caracteritzà per l'atenció als afectes i recursos musicals presents en l'obra de Bach, així com per una voluntat de traslladar el seu llenguatge a la nostra època i mantenir la coherència interpretativa i la consciència en l'articulació i la lleugeresa.

© Antoni Bofill

Finalment arribà l'obra d'Arvo Pärt (1935), introduïda per *Summa*, composició del 1977 originàriament per a cor però transcrita posteriorment per a orquestra de corda, tal com s'interpretà en aquesta ocasió. Aquesta obra, una de les més interessants del compositor estonià, sintetitza no només l'estil *tintinnabuli*, de clara vocació meditativa i repetitiva, sinó també el caràcter intrínsec de les seves composicions, d'aparent simplicitat i quietud però plenes d'un sentit

reflexiu, d'una evolució constant copsada per l'oïda atenta en les repeticions que ens conviden a la meditació, a la reflexió serena.

El *Te Deum* (1984) fou la darrera obra del programa, una composició per a triple cor, orquestra de corda, piano preparat i banda magnètica, un "*instrument antic*" com ironitzava el director Xavier Puig. Aquesta obra ens apropava definitivament al místic món de Pärt, a la seva religiositat transmesa a través de la profunditat del seu llenguatge compositiu, un llenguatge que eleva el missatge veritable i universal, segons Pärt, d'aquesta obra. Tant és així que la música materialitza el text, la música dona cos i forma a les paraules a través d'un tractament exquisit del cor, dividit en tres seccions, una de sopranos i contralts, una altra de tenors i baixos i una darrera amb el *tutti*. Una obra complexa que va defensar i executar amb rigor el Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana al costat d'una orquestra, l'ONCA, cristal·lina i pulcra en cadascun dels detalls.

El concert fou un ritual, una pregària musical als eternals que inspiraren Glass, Bach i Pärt, tots tres interessats pels aspectes espirituals de la condició humana, tots tres qüestionant-se els límits i arribant a elaborar llenguatges que els permetessin d'expressar les seves qüestions sobre la mort, l'etern, l'intangible i l'intrínsec de l'ànima humana. Un concert que proposà al cor i al director un intens treball de seccions, tant en l'obra de Bach com en la de Pärt, de la qual gaudírem tots els assistents. Un concert que convidà a una escolta atenta per habitar la música, per gaudir-ne serenament i activa. Un concert que acabaria, dignament, amb el profund silenci de Pärt.

Imatge destacada: © Antoni Bofill